

Små verkstäder - tillsyn 2011

En rapport från miljöförvaltningen

Anna Vestman

Januari 2011

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
1 Projektbeskrivning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.1.1 Smyckesverkstäder.....	4
1.2 Syfte och mål.....	4
1.3 Genomförande och metod.....	4
1.4 Deltagare i projektet.....	5
1.5 Avgifter.....	5
2 Resultat.....	5
2.1 Resultat från tillsyn.....	5
2.1.1 Smyckesverkstäder.....	6
3 Slutsatser och åtgärder.....	10

Sammanfattning

Miljöförvaltningen utförde under 2011 tillsyn med fokus på små verkstäder. Till denna kategori räknas bilverkstäder, mekaniska verkstäder och smyckesverkstäder som inte är anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Inspektioner genomfördes på 104 verksamheter och tillsynens fokus låg på avfalls- och kemikaliehantering. Utgångspunkten har varit de bilverkstäder där miljöförvaltningen anat att verksamheten omfattat lösningsmedelshantering, fordonstvätt eller där det funnits ett klagomål. Tillsyn har också bedrivs mot fastighetsägare som haft ansvar för oljeavskiljare kopplade till de inspekterade verkstäderna. För smyckesverkstäderna var ambitionen att besöka så många som möjligt av de 15 verksamheter som fanns registrerade i Ecos.

Ett 60-tal nya företag påträffades. Det konstateras även att ett 40-tal hade upphört och de kunde avregistreras i förvaltningens ärendehanteringssystem.

De noterade bristerna var:

- Behållare med farligt avfall saknar märkning om innehåll, 42 %
- Kemikalier förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 37 %
- Farligt avfall förvaras så att det finns risk för att spill/läckage når avlopps- eller dagvattenbrunn eller oskyddad mark, 15 %

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 29 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta består bristen i att oklarheter kring ansvarfördelning mellan verkstad och fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larmet inte kontrollerats.

De fåtal verksamheter som ingått i tidigare års tillsynsinsatser har överlag bättre kunskap om hantering av kemikalier och avfall än de som aldrig tidigare inspekterats. Regelbunden tillsyn med platsbesök är nödvändig för att minska risken för påverkan på miljön. Målsättningen är

att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär fem år.

När det gäller smyckesverkstäder hanteras kemikalier och farligt avfall i mycket små mängder hos de fem verksamheter som inspekterades. Förvaltningens intryck är att företagen är mycket noga med avfallshanteringen eftersom avfallet innehåller ädelmetaller som kan utvinnas.

Överlag är det god ordning på kemikaliehanteringen och miljöbelastning är mycket låg. Förvaltningen bedömer därför att den framtida tillsynen ska bedrivas inom ett intervall på fem till tio år hos smyckesverkstäderna.

Tillsynen av små verkstäder kommer som ett resultat av rapportens slutsatser att vara fortsatt prioriterat. Smyckesverkstäder kommer även att ingå i 2012 års tillsyn.

1 Projektbeskrivning

1.1 Bakgrund

Stockholm har uppskattningsvis ca 500 små verkstäder. Det rör sig om mestadels mekaniska verkstäder och bilverkstäder. Målsättningen är att dessa ska få ett tillsynsbesök ungefär vart femte år. För att klara det ska ca 100 inspektioner göras årligen. Tillsynen är en del av förvaltningens löpande kontroll av miljöfarlig verksamhet och en fortsättning på tidigare års tillsynsinsatser riktade mot små verkstäder.

1.1.1 Smyckesverkstäder

Det som är nytt i 2011 års tillsyn är att även smyckesverkstäder ingått. Smyckesverkstäderna betraktas som miljöfarliga verksamheter eftersom de hanterar farliga kemikalier som exempelvis syror vid ytbehandling av smycken.

Miljöförvaltningen har i sitt register 15 st guld- eller silversmeder. Endast en av dessa verksamheter har besökts sedan 1991. Det är därför oklart vilken omfattning verksamheterna har, om de ens finns kvar.

1.2 Syfte och mål

- Kontrollera att miljöbalkens bestämmelser efterlevs på mindre verkstäder med tonvikt på farligt avfall och kemikalier
- Granska lösningsmedelshanteringen hos små verkstäder som utför lackering.
- Inventera för att hitta tidigare okända verksamheter och uppdatera förvaltningens ärendehanteringssystem Ecos genom att ta bort små verkstäder vars verksamhet upphört.
- Genom att inspektera och dela ut skriftlig information förbättra egenkontrollen för hantering och förvaring av farligt avfall och kemikalier så att riskerna för utsläpp till luft, mark och vatten minskar.
- Säkerställa likabehandling av branschens verksamhetsutövare genom att kontrollera att inklassning för fast avgift respektive timavgift är korrekt.

1.3 Genomförande och metod

Tillsynen under 2011 har, liksom för år 2009 och 2010, inte fokuserat på någon speciell geografisk del av kommunen. Utgångspunkten har istället varit de bilverkstäder där miljöförvaltningen anat att verksamheten omfattat lösningsmedelshantering, fordonstvätt eller där det funnits ett klagomål. Övriga verkstäder har sedan valts ut som ligger i anslutning till dessa objekt. Tillsyn har också bedrivs mot fastighetsägare som haft ansvar för oljeavskiljare

kopplade till de inspekterade verkstäderna. För smyckesverkstäderna var ambitionen att besöka så många som möjligt av de 15 verksamheter som fanns registrerade i Ecos, alternativt kontrollera om verksamheterna fortfarande var aktiva.

Inspektionerna genomfördes vid både oanmälda och föranmälda besök och tillsynen har utgått från en checklista. Nya verksamheter upptäcktes genom dörrknackning, sökning via Eniro och tips från allmänheten och andra verksamhetsutövare. Efter genomgång av verksamheten presenterades resultatet för den ansvarige och de eventuella åtgärderna diskuterades. Inspektionsprotokoll har skickats till eller lämnats vid varje besökt objekt.

Samtliga verksamheter har fått skriftlig information framtagen av miljöförvaltningen. Energi och transporter tas alltid upp som en diskussionspunkt.

1.4 Deltagare i projektet

Projektet har genomförts av Anna Vestman, Jenny Weimer, Ronny Enmark och Helena Schmidt på avdelningen Plan och miljö, miljöförvaltningen.

1.5 Avgifter

Tillsynen finansieras med timavgifter.

2 Resultat

2.1 Resultat från tillsyn

Storleken på verksamheterna inom kampanjen har varierat mellan en och fem anställda. Samtliga verksamheter hanterar, i varierande omfattning, kemikalier och/eller farligt avfall.

Ett sextiotal nya företag påträffades. Det konstateras även att ett fyrtiotal hade upphört och de kunde avregistreras i förvaltningens ärendehanteringssystem.

Som tidigare nämnts har kampanjen även omfattat små verkstäder som förvaltningen tagit emot klagomål på. Klagomålen, åtta st, har bl.a. gällt buller och olika typer av lukt. Den här typen av klagomål blir allt mer vanliga i takt med att bostäder byggs närmare befintliga industriområden. Det faktum att industriområden också avvecklas till förmån för bostadsbyggande eller infrastruktur gör att de små verkstäderna istället söker sig till olämpliga lokaler som exempelvis garage i flerbostadshus. Garagelokalerna är sällan byggda för att skärma av buller och exempelvis lösningsmedelslukt mot ovanliggande lägenheter. Via olämpligt placerade ventilationsdon kan lukt också söka sig högre upp i fastigheten.

Ett av syftena med tillsynen var att säkerställa att företag med samma omfattning behandlas lika. Det innebär bl.a. att förvaltningen skulle fånga upp företag vars verksamhet ska omfattas av fast årlig avgift enligt miljöbalkstaxan. Av de totalt 104 verksamheter som besöktes kommer två att från och med 2012 att omfattas av fast årlig avgift (en lackerare och en biltvätt).

Majoriteten, 87 % (90 st), av de besökta verksamheterna är bil/fordonsverkstäder. Av dessa är det 14 st som har tvätt/rekond som huvudverksamhet. Eftersom de utför färre än 2000 biltvättar/år är de inte aktuella för fast årlig avgift. Lackering i mindre omfattning (förbrukning av mindre än 500 kg lösningsmedel/år) utförs av 6 verksamheter.

Den vanligaste bristen är att behållare med farligt avfall saknar märkning, 42 % av verksamheterna fick anmärkning angående detta. Nästan lika många, 37 %, förvarar kemikalier på ett olämpligt sätt så att det finns risk för att läckage/spill når avloppsbrunn, dagvattenbrunn eller oskyddad mark. Förvaringen av farligt avfall sköts bättre, brister konstaterades hos 15 % av företagen.

Hos de verkstäder som har oljeavskiljare upptäcktes att 29 % av avskiljarna inte sköttes på rätt sätt. Ofta består bristen i att oklarheten kring ansvarsfördelning mellan verkstad och

fastighetsägare gjort att avskiljaren inte tömts på flera år eller att larmet inte kontrollerats. Förvaltningen öppnade 19 ärenden gentemot fastighetsägare där verkstadsföretagen uppgav att ansvaret för oljeavskiljaren inte låg på dem själva. I några fall fick handläggningen återigen flyttas över på verkstadsföretagen när fastighetsägaren kunde visa upp kontrakt som tydligt pekade ut hyresgästen som ansvarig.

De flesta bristerna är avhjälpna vid rapporttillfället. Verksamhetsutövarna har informerats om sitt ansvar för sin verksamhet genom egenkontroll vilken i dessa fall varit otillräcklig.

Resultatet av tillsynen, exklusive smyckesverkstäderna, finns sammanställt i tabell 1. Smyckesverkstädernas resultat redovisas istället i avsnittet här nedan.

2.1.1 Smyckesverkstäder

Kemikalier och farligt avfall hanteras i mycket små mängder hos verksamheter inom denna kategori. De företag som besöktes är Guldsmedjan Två Hjärtan, Sankt Eriks Silversmedja, Ohlsson silversmede, Engs guldateljé och Gaudy Stockholm. Verksamhetens omfattning varierar stort mellan dessa företag. Guldsmedjan Två Hjärtan är minst och Gaudy Stockholm är störst.

Förvaltningens intryck är att företagen är mycket noga med avfallshanteringen eftersom avfallet innehåller ädelmetaller som kan utvinnas. Överlag är det god ordning på kemikaliehanteringen hos smyckesverkstäderna och deras miljöbelastning är mycket låg. Miljöförvaltningens bedömning är att Gaudy har bäst egenkontroll av de besökta smyckesverkstäderna. Eftersom den här typen av verksamheter skiljer sig så mycket från övriga företag inom verkstadsbranschen har förvaltningen valt att inte redovisa tillsynsresultatet i tabell 1.

I övrigt konstaterades att fem smyckesverkstäder har upphört med sin verksamhet och flyttat och tre verksamheter har numera endast butik. Ett företag, Odens guld, inspekterades inte eftersom verksamhetsutövaren uppgav att ytbehandlingen tillfälligt låg nere pga. trasig utrustning. Förvaltningen planerar att istället besöka dem under 2012 i samband med att en översyn gör av övriga guld- och silversmeder i Stockholm.

Eftersom förvaltningen bedömer att miljöbelastningen är låg hos företag inom kategorin smyckesverkstäder kommer den framtida tillsynen att bedrivas inom ett intervall på fem till 10 år.

Ett gott exempel på vad tillsynen kan leda fram till är att förvaltningen bjöds in till ett medlemsmöte hos Stockholms Guldmästares förening den 26 oktober 2011. Två inspektörer höll föredrag för 20 personer om miljöförvaltningens roll, varför tillsyn bedrivs mot smyckesverkstäder, hantering av kemikalier och vikten av att ta till sig informationen i säkerhetsdatabladen etc. Vid mötet framkom att antalet guld- och silversmeder kraftigt har minskat under de senare åren. Vid kommande tillsyn kan föreningens medlemsregister vara till hjälp för att hitta aktiva verksamheter.

Tabell 1. Besökta verksamheter och resultat:

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Koplex					
Radius Mekanik					
Otteruds Mekaniska					
Uhros Verktyg	X		X		
Mekaniska Laboratorieapparater					
SMD Produktion					
Cardo Flow Solutions	X		X		
Fabri AB	X				VU
Alldental					
V & D Biltvätt					VU
Sätra Lastbil & Busstvätt					VU
STB Gruppen			X		VU
Globen Rekond			X	X	VU
Eurorekond	X	X	X	X	VU
Mr Cap Södermalm				X	VU
Glow Car			X		VU
JAM Bilvård					FÄ
NFR Biltvätt				X	VU
Haga Bil			X		
Steam Auto Spa				X	VU
Masab			X	X	VU
Dauids Garage Mekonomen					Svenska Bil
Jørgensen Bil	X	X	X		FÄ
J. Hamilton Motors					VU
Gärdets Däck- och Bilservice					FÄ
Dena Bilservice					VU
PIK AB			X		VU
Skärholmens bilvård Mekonomen	X		X		VU
Svensk bilvård i Stockholm	X				VU
Cramo Bromma					VU
Via Bilservice					VU

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
BärgarBo					OKQ8
Pro Bike AB	X				VU
Nermins bilservice	X	X	X	X	VU
Stockholms Transport och fordonstekniska Gymnasium			X		VU
Armins bilverkstad	X	X	X	X	FÄ
Vanadis Gummi					FÄ
Blomqvist & Fridholm Mekonomen					
R/T Bil & Maskin					FÄ
Jc Bensin & Service		X			FÄ
R Lindqvist Bilservice	X			X	FÄ
Motus bilverkstad	X	X	X		VU
Trabé lastbilsverkstad	X	X	X		VU
Hagsätra Bil & Däckservice	X				VU
Scania, Västberga	X	X	X		VU
Danviks Bil			X	X	VU
Rosenholtz Verkstad	X		X		FÄ
JH Automatlådor	X				FÄ
Mekonomen i Älvsjö			X	X	FÄ
Alissons bilverkstad	X			X	FÄ
Arosa bilverkstad	X	X	X		VU
Björnes Automatlådor	X				VU
Mekonomen i Ulvsunda					VU
ZBM Bilverkstad					
Omega Däck & Bilservice					
Auto Sifax					
Mycar smart repair Hammarby AB					
Essinge Autoservice					
PrimeCar Skadecenter					FÄ
Jaguarspecialisten i Stockholm	X				
Nygaards Bil & Motor	X				
Grafair Jet Center	X		X		

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Idun Bil Och Däckservice	X	X	X		
Älvsjö Buss- Scania	X				
Älvsjö Motor- Scania	X				
Jet Bilservice	X				
Kjelles Bilverkstad	X				
Klark Classic Cars	X				
Stockholms fordonscenter- Krukmakarg.	X		X		
Nygaards Bil & Motor	X				
AW Bil- och Däckservice	X				
Master Motor	X				
Evobus			X		
Sjöstans biltvätt			X	X	VU
Super Tvätt/Bilverkstad	X	X	X	X	VU
Autoservice BSB Mekonomen	X				VU
Europa Gummi i Stockholm					FÄ
Kronegård & Otterheim Bil	X	X	X	X	VU
Östermalms bilverkstad				X	FÄ
DJ Lackskadecenter			X		VU
Danea	X		X	X	VU
AZ&KR	X	X	X		FÄ
AMB Bilservice	X	X	X		VU
Torvalla bil Suzuki Mazda					VU
Mattsen bil				X	VU
Clean Car			X		VU
Farsta Strand Biltvätt & Service	X		X		FÄ
Klara Taxi & Bilverkstad					FÄ
Bata Bilservice	X	X	X		FÄ
Alcar serviceverkstad	X	X	X		
Bromma Bilskador					
Bil och busslackering i Skärholmen					
Högdalens Billackering					
Cronhage Kaross & Lack					VU

Objektsnamn	Brister i märkning av farligt avfall	Brister i förvaring av farligt avfall	Brister i förvaring av kemikalier	Brister i skötsel av oljeavskiljare	Ansvar för skötsel av oljeavskiljare
Stockholms Fordonscenter- Rutger Fuchsgatan					VU
Södermalms billackering					
Autocity Bilskador			X		FÄ
Bilvårdspunkten					Bilia

X innebär att verksamheten fått ett påpekande eller en anmärkning under aktuell rubrik.

3 Slutsatser och åtgärder

Verksamheterna som besökts är i de flesta fall små men alla hanterar kemikalier och farligt avfall. Många har brister i sin hantering av kemikalier och farligt avfall. Egenkontrollen är i dessa fall otillräcklig men bristerna i egenkontrollen och i hantering/förvaring är i de flesta fall enkla att rätta till. Tillsynen leder till att många brister avhjälps och därmed minskar riskerna för miljöpåverkan på mark, luft och vatten i Stockholm.

Det är oklart hur stora mängder kemikalier och farligt avfall som verkstäderna i Stockholm tillsammans hanterar årligen, men det är betydande mängder. Riskerna för påverkan på miljön genom läckage och andra utsläpp är stor. För att förebygga detta måste förvaringen ske på ett betryggande sätt.

Ett fåtal av de besökta verksamheterna har ingått i tidigare års tillsynsinsatser. Förvaltningen har kunnat se att kunskapen om hur kemikalier och avfall ska hanteras överlag var bättre där än hos de som inte inspekterats tidigare. Många av verkstäderna, främst bilverkstäder, är små och konjunktur känsliga företag. Det gör att den information som tillsynsmyndigheten kan bidra med vid en inspektion ofta försvinner vid ägarbytet. Regelbunden tillsyn med platsbesök är därför nödvändiga för att minska risken för påverkan på miljön. Antalet verkstäder i Stockholm som inte inspekterats de senaste åren är fortfarande stort och därför kommer liknande tillsyn att bedrivas även i fortsättningen. Målsättningen är att ca 100 små verksamheter ska besökas per år vilket gör att tillsynsintervallet för en verkstad blir ungefär fem år. Förvaltningen bedömer att smyckesverkstäderna inte behöver besökas lika ofta eftersom deras avfalls- och kemikaliehantering är så pass begränsad. Ett lämpligt intervall bedöms vara fem till tio år.

Resultatet från denna kampanj delges deltagande verksamheter, Stockholm Vatten, Trafik- och renhållningsnämnden samt branschföreningar.